

POZIV K RAZMIŠLJANJU

»Razumni kritiki, ki je nujna in potrebna, bi bilo dobro postaviti ob bok še nekaj zdrave blaznosti«, je v predzadnji številki tednika, ki izhaja v nakladi čez 30 000 izvodov, zapisal znani kolumnist Ervin Hladnik – Milharčič. Priznava, da naju je stavek zadel naravnost v srce. Slednje je še nekajkrat utripnilo, potem pa se je v mahu rodilo devet točk, ki vam jih, dragi soobčani, predstavljava v nadaljevanju. Toda pred tem še nekaj uvodnih pojasnil.

Zadnje čase tudi v naši dolini slišimo vse glasnejše zahteve, naj Termoelektrarne Soštanj enostavno zapremo in s tem ustavimo katastrofalno uničevanje ožjega in širšega okolja. Te zahteve niso iz trte zvite, še manj pa so plod razmišljanj umsko prizadatih posameznikov. Da ne bo nesporazumov, bova prepisala kar mnenje podpredsednika izvršnega sveta SRS Borisa Frleca: »Čimprej naj bi tudi

sanirali termoelektrarne, ki da so nevarnejši onesnaževalci od nukleark, in to tudi s precejšnjo dozo radioaktivnosti sevanja.« Frlečevo poročilo predlaga, da bi zaprli termoelektrarni Trbovlje in Šoštanj (Večer, 21.3.1987).

Najino mnenje je, da stvari niso enostavne, še posebej ne zato, ker je proizvodnja TEŠ in RLV trenutno nacionalnega pomena. Zato sva se odločila pozvati k umirjeni blaznosti oziroma k razpravi o konkretnih predlogih reševanja kritičnih (ekoloških) razmer v ožjem in širšem okolju. Ne domišljava si, da so najini predlogi najpametnejši – prav gotovo jim je mogoče dodati kaj bolj umnega ali odvzeti del »blaznosti«, ki jo vsebujejo. Vsekakor pa sva prepričana, da se je o njih mogoče pogovarjati. To se nama zdi toliko bolj pomembno zato, ker nasprotniki sedanjega modela družbenega in ekološkega razvoja v občini dosedaj še niso uspeli sestaviti svojega programa reševanja kritičnih razmer.

Torej k predlogom!

1. Če bi ga zgradili, načrtovani nadomestni objekt TEŠ V ne bi smel presegati 135 MWh instalirane moči na pragu elektrarne. Toliko kot »odpisani« bloki 1,2 in 3.
2. Če bi ga zgradili, bi morali na novem objektu zagotoviti 95 % izločanje SO₂ iz celotne količine dimnih plinov in uporabo regenerativnega postopka odžvepljevanja. Pri tem odločanju se ne bi smeli uporabljati podatki o tki. garantni sestavi premoga, temveč rezultati meritev emisij neodvisnih znanstvenih institucij.
3. Do leta 1990 bi bilo potrebno namestiti naprave za 95 % odžvepljevanje dimnih plinov na blokih 4 in 5 oziroma tudi na blokih 1, 2 in 3, če ne bodo likvidirani.
4. Do leta 1990 bi bilo potrebno namestiti zmogljive(jše) elektrofiltre na blokih 4 in 5, prav tako tudi na bloku 6, če bi bil zgrajen. Filtre bi bilo potrebno namestiti tudi na bloke 1, 2 in 3, če ne bodo likvidirani.
5. Potrebno bi bilo vzpostaviti neposredno povezavo med ekološkim informacijskim sistemom in proizvodnjo

električne energije v TEŠ. Ob vsakem prekoračenju emisijskih in imisijskih vrednosti bi morala takoj prenehati proizvodnja ustreznih kapacitet TEŠ, izpadi pa bi se morali v sistemu EGS kompenzirati po vnaprej pripravljenih načrtih (uvoz el. energije, ustavitev velikih industrijskih porabnikov itd.)

6. Glede na alternativne možnosti in eksploataбилne zaloge premoga bi bilo nujno strokovno in javno utemeljiti upravičenost odpiranja Jame Šoštanj in uničenje velikega družbenega bogastva.
7. Potrebno bi bilo napraviti načrt za družbeno optimizacijo izkopavanja premoga v RLV ne glede na potrebe TEŠ in drugih uporabnikov. Načrt bi moral upoštevati ohranjanje zdravja rudarjev (42-urni delovni teden!), ohranjanje družbenega bogastva (plodna zemlja, objekti, socialna varnost preseljenih ljudi...) in možnost kakovostnega zadovoljevanja družbenih in socialnih potreb (zdravstvo, izobraževanje, kultura, otroško varstvo, stanovanjske razmere ipd.)
8. Vse organizacije družbenega in zasebnega sektorja v občini bi morale v enem letu pripraviti načrte za zmanjšanje porabe električne energije najmanj za 10 %. Akcijo bi bilo potrebno ustrezno pravno regulirati in za tiste, ki dogovora ne bi spoštovali, predvideti visoke denarne kazni (sredstva bi se uporabljala za razvoj alternativnih energetske virov in za ekološke raziskave).
9. Potrebna bi bila takojšnja družbena vlaganja v razvoj in proizvodnjo energetske varčnejših gospodinskih aparatov v Gorenju, njihova prodajna cena pa ne bi smela biti višja kot cena aparatov, ki so v proizvodnji in prodaji danes. Program bi moral biti zadeva širšega družbenega (slovenskega) pomena, pri njegovi izdelavi in uresničitvi pa bi morali neposredno sodelovati republiški izvršni in upravni organi ter republiška, občinska in posebne raziskovalne skupnosti.